

Algemene vergadering KBVE-SRBE – 26 Januari 2020

Aanwezigen: Marc Pollet, Anja De Braekeleer, Wouter Dekoninck, Xavier Vermeersch, Adwine Vanslebrouck, Willy De Prins, Jurate De Prins, Jérôme Constant, Jean-Luc Boevé, Guy Tomasovic, Jorgen Ravoet, Tim Struyve, Jacques Schmidt, Koen Smets.

Verontschuldigd: Alain Drumont, Koen Lock, Frederik Hendrickx, Camille Locatelli, Pierre Bonmariage, Jean Deligne, Maurice Leponce, David Muls.

De vergadering vond plaats in het KBIN, en nam een aanvang om 14:10. De voorzitter, Marc Pollet, leidt de vergadering in a.h.v. een presentatie. De onderstaande onderdelen, inclusief de jaarverslagen van de drie commissies, worden voorgesteld door de voorzitter, tenzij anders vermeld.

Formeel gedeelte

1. Goedkeuring van het verslag van de Algemene Vergadering van 27 januari 2019

De aanwezige leden stemmen unaniem in met dit verslag zonder bijkomende opmerkingen of bezwaren. Hiermee wordt het dan ook finaal aanvaard.

2. Toespraak van de voorzitter

“Drie relevante thema’s lijken me actueler dan ooit voor onze vereniging. Ten eerste zijn de verschillende publicaties over de opvallende en onheilspellende achteruitgang van de insectenfauna’s wereldwijd, en in het bijzonder in Europa, wellicht niemand van jullie ontgaan. Hallmann et al. (2017) beet de spits af met het bericht dat de biomassa van insecten in natuurgebieden in de buurt van Krefeld (westelijk Duitsland) sinds 1989 met 76% achteruit gegaan was. De auteurs vonden niet meteen een verklaring voor dit fenomeen maar kwamen wel tot de vaststelling dat een grootschalige factor verantwoordelijk moest zijn. Kleijn et al. (2018) presenteerden de analyseresultaten van gegevens uit Nederland, waarbij voor een aantal insectentaxa gelijkaardige patronen werden vastgesteld. Sánchez-Bayo & Wyckhuys (2019) publiceerden vervolgens een reviewartikel waaruit bleek dat deze afname van insectenfauna’s niet beperkt was tot Europa, maar ook op andere continenten werd waargenomen. En tenslotte toonden Seibold et al. (2019) aan dat de achteruitgang van insecten in alle trofische niveaus en zowel in bossen als open landschap voorkwam. In graslanden bleek de intensifiëring van de landbouw en het gebruik van pesticiden de voornaamste oorzaak hiervan. In reactie op deze berichtgeving startte Nederland in 2019 het Deltaplan Biodiversiteitsherstel, terwijl de Duitse federale regering maar liefst 100 miljoen euro vrijmaakte voor onderzoek naar het verlies aan insectenfauna’s en herstelmogelijkheden. Helaas moeten we vaststellen dat in België en Vlaanderen nauwelijks iets beweegt. In zijn position paper (Hoffmann et al. 2019) nam het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek in ieder geval een project over “Indicatoren voor insectenbiodiversiteit” op binnen het thema “Landbouw en biodiversiteit”, maar het blijft onzeker wanneer dit van start kan gaan, gezien de vele wettelijk vastgelegde taken én de andere prioritaire thema’s. Bij een klassieke benadering van de identificatie van insectenbiodiversiteit zal in ieder geval heel wat taxonomische expertise nodig zijn, en daar lijkt onze vereniging een belangrijke rol te kunnen spelen.

Ten tweede is de inzet van de burgerwetenschap of “citizen science” niet meer weg te denken uit het huidige wetenschapslandschap. Vooral de mogelijkheid om met velen waarnemingen op veel verschillende momenten en plaatsen te verzamelen kan bijkomende waardevolle informatie opleveren. Slechts een beperkt aantal taxonomische groepen (bv. dagvlinders, libellen, sprinkhanen en krekels) lenen zich evenwel tot citizen science, zeker indien de burgers zich ook wagen aan de identificatie van soorten. Zo leveren semi-automatische apps zoals ObsIdentify soms verkeerde namen op, die door de waarnemer meestal wél als correct worden beschouwd, om de simpele reden dat hij niet over voldoende expertise beschikt. Citizen science heeft dus zeker haar beperkingen zoals ook werd aangetoond door Pollet & Maes (2019), maar natuurliefhebbers moeten zeker verder worden aangemoedigd om waarnemingen te doen ondersteund door haarscherpe foto's. Onze taak als taxonomische experts kan er dan in bestaan om de gefotografeerde specimens van een correcte naam te voorzien. Een dergelijke samenwerking is een absolute win-win voor beide groepen.

En dit sluit naadloos aan bij mijn laatste topic en dat is een diepgaandere en ruimere samenwerking. Binnen onze vereniging heeft de beheerraad nog steeds het gevoel dat er nog veel meer ondersteuning kan geboden worden aan de leden, en dat we samen met de leden nog veel meer kunnen realiseren. In 2017 werd hierover een enquête gelanceerd, waaruit een aantal noden naar voren kwamen die ondertussen werden behandeld (bv. oprichting van residustaalcollectie, nieuwe formule van het Symposium, ...). Een gelijkaardige enquête zal niet meteen opnieuw worden opgesteld, maar we nodigen de leden wél hartelijk uit om ons in te lichten over hun huidige noden en wensen. Omgekeerd is het ook niet uitgesloten dat we als beheerraad een oproep tot effectieve medewerking lanceren, zou een passend project worden opgestart. Maar ook tussen de entomologische verenigingen in Vlaanderen en België is er nog ruimte voor verbetering. Een verkennend gesprek tussen de voorzitters van de Vlaamse verenigingen vond reeds plaats binnen de schoot van het Symposium eind 2018, maar leidde nog niet echt tot een sterkere samenwerking. Ook hier zal de beheerraad in 2020 de mogelijkheden verder verkennen, maar niets belet onze leden hetzelfde te doen.”

3. Verslag van de Penningsmeester (door Wouter Dekoninck)

De huidige begroting vertoont op het eerste gezicht een tekort van 12.000 Euro op het einde van 2019, maar dit is enigszins misleidend en verdient een toelichting. In eerste instantie kan nog een aanzienlijk bedrag teruggevorderd worden van de Nationale Loterij voor onze deelname aan de Week van het Insect. Dit zou de huidige tekorten volledig moeten compenseren. Daarnaast wordt erop gewezen dat subsidies slechts tweejaarlijks toegekend worden (laatste keer in 2018), waardoor deze inkomsten voor 2019 niet in de cijfers terug te vinden zijn. In 2020 wordt deze tweejaarlijkse subsidie opnieuw ingewacht. Tenslotte lijkt het erop dat ook meer salarissen werden uitgekeerd dan er personeelsbudget beschikbaar was, maar de laatste storting van 2019 dient nog uitgevoerd te worden. Er kan dus gesteld worden dat de boekhoudkundige toestand van de vereniging gezond is.

4. Verslagen van de Commissies

4.1. Verslag van de Commissie “Toezicht op de collecties” (input door Pol Limbourg & Jorgen Ravoet)

- Les collections de la SRBE sont toujours en bon état et offrent une vue d'ensemble sur l'entomofaune de Belgique au siècle dernier, cette collection ainsi que celle d'E. Derenne (RBINS) restent des références incontournables pour ceux et celles qui travaillent sur la faune de Belgique, celles-ci sont toujours régulièrement sollicitées par les amateurs qui y*

trouvent un matériel de comparaison en particulier dans le cadre d'études considérant l'historique de la faunistique.

- *L'évolution de l'inventaire des fonds de chasse progresse, de nouveaux dons sont venus s'ajouter; des étiquettes standardisées, comprenant les informations importantes ainsi qu'un numéro d'inventaire sont placées à l'avant des contenants, ces informations sont renseignées dans un fichier qui sera bientôt disponible sur le site de la SRBE.*
- *De collectie reststalen groeide ook dit jaar (zie foto's). Momenteel is er een lijst van 663 reststalen. Een geactualiseerde lijst werd gepubliceerd op de website.*

De voorzitter peilt onder de aanwezigen wie tijdens 2019 reststalen deponeerde in het KBIN. Dit blijken slechts twee leden (Marc Pollet, Tim Struyve) te zijn, waarop hij de aanwezige leden speciaal aanspoort van deze mogelijkheid gebruik te willen maken, omdat dit alleen maar voordelen met zich meebrengt: (i) stalen worden in de meest optimale omstandigheden bewaard; historische stalen of stalen verzameld op plaatsen die ondertussen sterk zijn veranderd, gaan op die manier niet verloren; (ii) ze worden ter beschikking gesteld van de wetenschappelijke wereld; op de KBVE-SRBE kan een lijst van beschikbare residustalen geraadpleegd worden. Jorgen Ravoet meldt dat hij geregeld reststalen consulteerde tijdens 2019. Hij stelt ook voor terug een trierendag te organiseren, waarbij focus zou gelegd kunnen worden op de waardevolle residucollectie van het Groot Schietveld uit begin de 90' jaren, gedeponerd door Luc De Bruyn. Met enthousiaste instemming door de aanwezige leden wordt beslist dat Wouter Dekoninck en Jorgen Ravoet een voorstel in die zin verder uitwerken. Marc Pollet stelt voor om Luc De Bruyn op de trierendag uit te nodigen voor een algemene toelichting over de projectopzet.

4.2. *Verslag van de commissie "Toezicht op de bibliotheek" (input door Maurice Leponce & Guy Tomasovic)*

- *La liste de l'ensemble des tirés-à-part et des livres stockés dans la bibliothèque de la Société, représentant plus de 15000 ouvrages, est à jour et téléchargeable depuis le site de la société (<http://www.srbe-kbve.be/>) sous forme d'un document pdf. A ce jour plus de 1385 tirés-à-part sont disponibles.*
- *La gestion de la bibliothèque est actuellement perturbée par l'absence pour cause de maladie de Mme Isabelle Sauvage. Les demandes d'ouvrages sont néanmoins encore possibles via le bureau de la SRBE qui contacte ensuite la Bibliothèque Centrale. Mme Souad Chergui a scanné un certain nombre de Bulletins et ils sont déjà en ligne via bib4plone http://biblio.naturalsciences.be/associated_publications (cf illustration ci-dessous).*

Tijdens 2019 werd er dus terug heel wat vooruitgang geboekt met de digitalisatie van de werken in beheer door de vereniging, en de ontsluiting ervan via het portaal van het KBIN. Mevr. Isabelle Sauvage, de bureaumedewerkster die tot hier toe verantwoordelijk was voor de bibliotheek en het ter beschikking stellen van publicaties voor de leden van de vereniging, is momenteel helaas zwaar ziek. Deze taken worden nu overgenomen door de collega's van het bureau en blijven hierdoor verzekerd. Omdat evenwel verwacht wordt dat Isabelle niet snel haar takenpakket terug zal kunnen opnemen, wordt gewerkt aan een vervangingsvacature. Die wordt eerstdaags bekend gemaakt i.s.m. Actiris.

4.3. Commissie Prijs A. Crevecoeur (input door Pol Limbourg, Jérôme Constant & Tim Struyve)

Op basis van de scores afzonderlijk toegekend door de drie commissieleden, blijkt de volgende onderzoeker de meeste stemmen te hebben verzameld en dus winnaar te zijn voor 2019 met het volgende artikel: Lock, K. (2019). Fifty leafhoppers new to Belgium (Hemiptera: Cicadellidae). *Belgian Journal of Entomology*, 88: 1–28. Er werd geoordeeld dat Koen met dit artikel de grootste toegevoegde waarde leverde aan de kennis over de Belgische biodiversiteit in 2020.

Nét geen winnaar werd: Bresseel, J. & Constant, J. (2019). The new Oriental stick insect genus *Baculomia* gen. nov. with two new species from Vietnam including the first stick insect feeding on sugarcane (Phasmida, Phasmatidae, Clitumninae, Clitumnini).

De overige genomineerde kandidaten en papers waren: Xavier Vermeersch & Adwine Vanslebrouck (BJE 90), Alain Pauly (BJE 78), Stéphane Claerbout (Bulletin 134-165), Jérôme Constant & Hong Thai Pham (BJE 86), en Cyril Di Gennaro (BJE 81).

Bijgevolg vervangt Koen Lock Jérôme Constant als lid van deze commissie, die in 2020 zal oordelen over de winnaar voor dat jaar.

5. Samenstelling van de Beheerraad door Marc Pollet

Er zijn voorlopig geen veranderingen te melden en zolang de statuten van de vereniging niet zijn aangepast aan de vernieuwde wetgeving, kan niet overgegaan worden tot de bevestiging van mandaten. De beheerraad buigt zich over deze kwestie en houdt de leden van de vorderingen op de hoogte.

Overzicht van activiteiten 2019 (Wouter Dekoninck)

Het personeel van het bureau en de taken die ze uitvoerde in 2019 worden kort toegelicht:

- We mochten in de loop van 2019 mevr. Souad Chergui aanwerven ter vervanging van een eerder ingehuurd maar onvoldoende presterend personeelslid. Het bureau en de beheerraad zijn zeer tevreden over het werk dat Souad tot hier toe leverde.
- Publicaties: de vereniging publiceerde twee bulletins en 13 digitale artikels in de *Belgian Journal of Entomology* (BJE), met een totaal van 533 pagina's. BJE zit dus duidelijk in de lift, getuige hiervan de vele nieuwe manuscripten die klaar staan voor publicatie. Een belangrijk voordeel van het BJE blijkt de onbeperkte omvang van de bijdragen die de indieners ter publicatie indienen.
- Er waren diverse pedagogische activiteiten en sensibilisatie, voornamelijk rond bestuivers. Ook de "Week van het insect" dient vermeld, met bovendien veel activiteiten (53 in het Nederlandstalige deel van het land, en 30 in het Franstalige deel), ook in en rond het KBIN, ook binnen de groep collecties. Daarnaast werden nog tal van andere initiatieven genomen. Voorbeelden hiervan zijn het plaatsen van een bijenhotel in een school in Jette en de bijdrage aan het *Sound of Science* festival met een insectenstand die op heel wat belangstelling van de bezoekers kon rekenen.
- Entomologische studiedag (7 december 2019): de nieuwe formule met presentaties in de voormiddag en workshops in de namiddag werd opnieuw toegepast, tot grote tevredenheid van de deelnemers. Hoogtepunt van deze studiedag was ongetwijfeld de enthousiasmerende presentatie door Dr Maxwell Barclay (curator Coleoptera, British Museum Natural History, Londen), die bovendien ook present bleef tijdens de workshops

in de namiddag. We zijn ook de andere sprekers erg erkentelijk voor hun bijdragen. Thema's van de workshops waren foto- stacking, Staphylinidae, collecties, e.d.

Overzicht van geplande activiteiten 2020

- **Bioblitz Plantentuin (22-24/5/2020):** Wouter Dekoninck werd gecontacteerd door de collega's van de Plantentuin van Meise om aan dit event deel te nemen. Marc Pollet nam het initiatief om een informatiemoment in het Vlaams Administratief Centrum (VAC), Havenlaan 88, B-1000 Brussel, te organiseren voor alle geïnteresseerden. Bij die gelegenheid zullen de collega's van de Plantentuin een toelichting geven over deze BioBlitz en is er mogelijkheid tot vraagstelling. Hij lanceert bij deze ook een warme oproep om hieraan deel te nemen (er volgt nog een uitnodiging via email aan de leden).
- **Excursie in het Dalemansbos te Zemst (Koen Smets):** dit domein werd recent verworven door Natuurpunt, en lijkt op het eerste gezicht veelbelovend op het gebied van insectendiversiteit. Tot hier toe werden reeds enkele zeldzame keversoorten (*Dorcus parallelipedus*, *Odonteus armiger*) waargenomen. Meer informatie hierover volgt nog tijdens het voorjaar van 2020.
- In navolging een eerste **atelier Syrphidae** (november 2019) worden in 2020 nog 4 gelijkaardige samenkomsten georganiseerd door mevr. Annette Rolis et dhr. Pierre Bonmariage, met het volgende programma:
 - *Atelier interactif d'initiation à la connaissance des syrphes communs.*
 - *Les 20-30 syrphes les plus communs de nos régions: comment les identifier et où les rencontrer ?*
 - *Deux autres ateliers et deux sorties en forêt sont prévus en 2020 dans le cadre des actions du GT Syrphidae du Parc naturel des Plaines de l'Escaut. Mercredis 29 janvier et 04 mars (ateliers en soirée), dimanches 17 mai et 07 juin (sorties d'un jour).*
 - *RV – 19h00: Maison du Parc naturel des Plaines de l'Escaut - 31, rue des Sapins B – 7603 Bon-Secours. Fin prévue 21h30.*
 - *Pour organiser au mieux l'atelier, inscription par mail: bgauquie@pnpe.be*

Diezelfde groep organiseert tevens drie excursies gefocused op Syrphidae:

- *Samedi 25 avril de 10h00 à 17h00 : Le Marais de Quennebray à Beuvry-la-Forêt*
- *Dimanche 17 mai de 10h00 à 17h00 : Le Vert Bois et ses insectes*
- *Dimanche 07 juin : Insectes forestiers - Bois de Barry.*
- **Symposium “Entomology in Belgium”,** december 2020 (Wouter Dekoninck): invasieve soorten wordt het thema voor 2020, en de voorbereiding is ondertussen reeds opgestart i.s.m. experten uit andere instellingen.
- **Langetermijnmonitoring met Malaisevallen:** sinds 1981 werden in België zo'n 63 verschillende sites onderzocht met Malaisevallen. Zeker de resultaten uit de laatste twee decennia van de vorige eeuw bieden een heel interessante vergelijkingsbasis voor de huidige toestand van insectenfauna's in België (zie ook Toespraak van de voorzitter). In dit verband werd in 2019 gestart met de herbemonstering van enkele sites, *in casu* de natuurreservaten De Gavers (Harelbeke) en De Mandelhoek (Ingelmunster), en dit initiatief wordt ook in 2020 verdergezet (met o.a. Vloethemveld en Wijnendalebos). Indien leden aan dit initiatief wensen deel te nemen, ofwel via het plaatsen en leegmaken van een

Malaiseval, of de studie van welbepaalde fracties in de verzamelde stalen, kunnen ze de voorzitter hiervan altijd op de hoogte brengen.

- **Trieerdag:** in navolging van vergelijkbare workshops in 2018 en 2019 wordt ook in 2020 een trieerdag voorzien. De leden zullen hiervan tijdig op de hoogte worden gebracht. Ev. in dit verband wordt opgeroepen tot medewerking aan een trieerdag voor Hymenoptera uit het Groot Schietveld (stalen Luc De Bruyn) (zie ook hoger: Commissie “Toezicht op de collecties”).

De aanwezige leden wordt gevraagd naar feedback. Tim Struyve peilt naar een mogelijk draagvlak voor excursies in 2020 en meldt dat hij in ieder geval voor gebieden die door Natuurpunt worden beheerd, een toegangsregeling kan bekomen. Jacques Schmidt plant in 2020 scholen te bezoeken met een motiverende presentatie over insecten in de hoop de interesse voor deze diergroep bij dit doelpubliek aan te scherpen. Volgens Tim is succes niet verzekerd, althans slaagde de JNM niet in haar opzet bij een gelijkaardig initiatief in het verleden. Koen Smets verwijst naar de Studiedag waarop eveneens samen (met kinderen) naar “beestjes” kan gekeken worden.

Na deze discussie volgt een korte pauze waarin drankjes en versnaperingen voorbereid en aangeboden worden aan de aanwezige leden. Zoals in 2019 wordt hierbij het Frans Antilleaanse cocktail ‘ti punch bereid, die terug zeer gesmaakt wordt.

De Algemene Vergadering wordt afgesloten met **twee presentaties** over Australische biodiversiteit door beheerraadsleden nl.

- *Changes in Australian large planthoppers or evolution of our knowledge? (Jerôme Constant).*
- *Collecting Dolichopodidae in Tasmania (Marc Pollet).*

De Algemene vergadering wordt ca. 16:30 afgesloten.
